

Marile averi sub lupa fiscului – ce impact vor avea noile reguli?

Controlul averilor este un subiect sensibil, aprig dezbătut peste tot în lume, nu doar în România. Autoritățile fiscale de peste tot cauta cele mai adecvate soluții prin care sa aduca la suprafața toate veniturile personale, astfel încât contribuabilii vizați sa declare și sa plateasca taxele aferente.

Topurile celor mai bogați oameni din lume reprezinta o buna sursa de identificare, iar acum social media abunda de informații pe care de cele mai multe ori chiar aceste persoane, rudele și prietenii lor le afișeaza. Însa, pentru autoritățile fiscale, pârghiile principale sunt legislația și instrumentele de control.

Ultimele anunțuri ale Agenției Naționale de Administrare Fiscala (ANAF) privind intențiile de control al averilor mari din România vin în contextul general de intensificare a eforturilor ANAF de a colecta, în totalitate și la timp, cât mai multe venituri catre bugetul de stat.

Înca din 2012 exista la nivelul ANAF o *Strategie de conformare fiscala a Persoanelor Fizice cu Averi Mari (PFAM) pe baza managementului riscurilor*. Prin aceasta strategie, a fost creata o Direcție în cadrul structurii centrale ANAF, responsabila cu punerea în aplicare a programului dedicat acestui segment de contribuabili.

Recent, ANAF detaliaza, într-un nou proiect de ordin, câteva aspecte care vizeaza aceasta categorie de contribuabili. Concret, acesta se refera la: **Definiția persoanelor fizice cu averi mari; Modalitatea de stabilire/estimare a averii; Definierea grupurilor PFAM, PFAM extins; Desemnarea structurii competente care sa deruleze programul de creștere a conformarii fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (Direcția generala control venituri persoane fizice - DGCVPF)**. Astfel, persoana fizica cu avere mare este persoana fizica rezidenta fiscal în România, care deține o avere, atât în țara, cât și în strainatate, estimata la o valoare mai mare de **25 de milioane de euro**, echivalentul în lei, calculat la cursul mediu al euro din anul precedent estimarii averii, stabilit de Banca Naționala a României.

În plus, sunt câteva aspecte la care se aduc clarificari:

- **Estimarea averilor** se va realiza pe baza datelor și informațiilor cu privire la bunurile imobile, bunurile mobile și activele financiare deținute, averea fiind considerata suma celor trei elemente

- **Noțiunea de Grup extins** al persoanelor fizice cu averi mari, constituit din Grupul persoanelor fizice cu averi mari la care se adauga persoanele fizice soți/soții și rude/afini pâna la gradul al doilea ai/ale acestora

- **Notificarea persoanelor fizice de catre ANAF cu privire la faptul ca fac parte din grupul persoanelor fizice cu averi mari** - va cuprinde mai multe informații privind încadrarea în criteriile de avere, cele trei elemente pe baza carora a fost estimata averea și aspecte legale despre conformare. În prezent, persoanele fizice identificate cu risc fiscal sunt notificate de catre inspectori, în vederea conformării, ca pas procedural anterior inițierii unui control fiscal (dar ulterior analizei de risc)

- **Aplicarea unor tratamente fiscale alternative** pentru creșterea conformării fiscale – îndrumarea persoanelor cu averi mari pentru înțelegere și declarare, precum și notificari privind problemele de neconformare identificate.

Aspectele majore ce trebuie reținute din proiectul de ordin al ANAF se refera la **creșterea gradului de conformare la declararea marilor averi** și, respectiv, plata impozitelor aferente și **dezvoltarea, și în România, a unei „relații de parteneriat” între contribuabili și autoritatea fiscală** pentru a evita situațiile neplacute și dificile în care, în urma controalelor, se constata nereguli la declarare și plata.

ANAF intenționeaza astfel sa lucreze în sprijinul conformării fiscale voluntare a contribuabililor cu averi mari, prin toate masurile întreprinse, inclusiv prin segmentarea contribuabililor pe baza de risc fiscal, acțiunile de control fiind precedate de acțiuni preliminare țintite, de îndrumare și notificare privind problemele de neconformare identificate.

La rândul lor, contribuabilii din aceasta categorie trebuie sa analizeze în profunzime legislația, sa evalueze corect și complet averea totala, sa-și declare veniturile și sa se conformeze la plata impozitelor aferente, potrivit prevederilor Codului Fiscal. Sunt situații complexe, în care veniturile pot fi realizate și în România și în strainatate, activele sunt de diverse tipuri, chiar din fiecare dintre cele trei categorii mai sus menționate.

În concluzie, ANAF își propune sa creeze premisele necesare pentru conformare, corectitudine, transparența în declararea veniturilor, în totalitatea acestora, și o necesara colaborare între contribuabilii cu averi mari și autorități. În legatura cu ceea ce ANAF intenționeaza sa defineasca drept “averi mari” și având în vedere necesara evaluare a bunurilor mobiliare, imobiliare și activelor financiare deținute, cu atenție sporita și catre companiile în care contribuabilii vizați sunt acționari - asistența de specialitate, atât fiscală, cât și juridică, se impune, tocmai pentru a evita situațiile de neconformare completa.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice și, în special, categoria persoanelor fizice cu averi mari, cu impact semnificativ asupra sistemului fiscal având în vedere poziția acestor persoane în societate și în mediul de afaceri, reprezinta o miza importanta pentru autoritățile fiscale.

Potrivit raportului de activitate al ANAF pentru semestrul I din 2022, în aceasta perioada au fost efectuate activități specifice verificării situației fiscale personale la un numar de 317 persoane fizice și au fost finalizate 98 acțiuni de verificare a situației fiscale personale. Prin cele 59 de decizii de impunere emise, au fost stabilite creanțe fiscale în suma totala de 22,1 milioane lei.

În luna iunie 2022, autoritățile au anunțat o intensificare a controalelor la nivelul persoanelor fizice, începând cu 1 iulie 2022, ca urmare a unei analize de risc, prin care au constatat o diferența de 20 de miliarde de euro (!) între veniturile estimate de catre ANAF pentru un eșantion de 561.000 de persoane fizice și cele declarate și impozitate de catre aceste persoane în perioada 2016 - 2019.